

Vacuna o independència?

«Al nostre país hi ha una força civil i popular històrica i l'independentisme actual n'és fill»

"**Què prefereixes, que es trobi una vacuna o la independència?**" preguntava un periodista al diputat Gabriel Rufián. Més enllà d'aquest fals dilema, sí que ens podem preguntar en quin lloc queda la lluita independentista enmig de la dramàtica situació viscuda amb la pandèmia i els seus efectes sanitaris, socials, emocionals i econòmics. De cop i volta, amb un ordre de prioritats capgirat d'un dia per l'altre, molta gent ha desat l'anhel independentista en el calaix dels desitjos que deixarem per a més endavant. Certament, pensar en la independència amb el que ens està caient a sobre requereix una injecció de convenciment i disciplina.

O potser no. Potser el que ens cal és fer un exercici de memòria per a recordar per què, a finals dels 60 del segle passat, un grup de militants encara reduït posaven les bases de l'independentisme modern. I potser hi trobarem algunes respostes que ens poden ajudar a entendre perquè l'independentisme té la obligació de ser més viu que mai, perquè és el que està més ben situat per a oferir una alternativa per a la majoria social del nostre poble en temps de pandèmia.

Fa uns mesos que podem gaudir del llibre *Eva Serra, per la revolució catalana*. Si no l'heu llegit encara, us el ben recomano. L'Eva Serra, una de les historiadores medievals més importants del país, forma part de la generació que va reformular el separatisme dels anys 30 i li va donar profunditat històrica i dimensió social. Persones que van pagar un preu altíssim per la seva militància i sense les quals l'independentisme no seria el que és avui.

L'Eva Serra explica que, històricament, els episodis de revoltes (i revolucions) a Catalunya i el conjunt dels Països Catalans contra el que és ara l'Estat espanyol sempre han anat de la mà de reivindicacions populars i d'apoderament democràtic. Primera lliçó: la lluita del nostre poble sempre ha anat lligada a la reivindicació de més drets i de més justícia. Explica Serra que, per evolució històrica, les classes dominants del país mai no havien pogut exercir el poder despòticament perquè sempre havien necessitat els recursos d'àmplies capes de la població, i això explica que el conjunt d'institucions avançades ja en l'època medieval tinguin un fort component civil. L'evolució de Castella i posteriorment de l'Estat espanyol va en una altra direcció: una oligarquia centralista destinada a xuclar recursos de la perifèria i les seves poblacions, mantinguda a base de dominació.

Segona lliçó: al nostre país hi ha una força civil i popular històrica i l'independentisme actual n'és fill, i faria bé de seguir-ne aprofitant la potència de transformació. La política institucional és un espai però la nostra força va molt més enllà. L'evolució de l'autonomisme és el reflex d'aquesta difícil convivència: implicat en donar un "accent català" a les formes de poder derivades de l'Estat des de la "transició" al nostre país, ha acabat desbordat per les demandes d'una majoria social que veu que dins aquest Estat no hi ha sortida possible als seus anhels.

Així doncs, l'independentisme és un moviment que dona sortida també a la situació actual. Però perquè la majoria el percebi com una opció viable en temps de pandèmia caldria, al meu parer, que orientés el discurs a les arrels de l'independentisme contemporani i de l'anàlisi històrica que va fer, de cara a recordar que:

1. La independència és una fita motivada per la voluntat de millora de la majoria social del nostre poble. Així doncs, l'independentisme ha promoure, ser receptiu i animar el conjunt de lluites que van en aquesta direcció.

2. No hi haurà una sola força que aconseguixi la independència. Per passar "de la resistència a la presa de poder", com deia Serra, cal que enfortim totes les eines civils, socials i polítiques al nostre abast. Ho hem fet abans i ho hem de saber fer novament.

3. El nostre poder ha sigut històricament compartit i és una de les claus del nostre èxit. Calen uns partits polítics decidits, és clar que sí, però cal sobretot un poble amb capacitat crítica per avançar i unes institucions pròpies -sindicats, organitzacions civils, organitzacions de poder compartit com el Consell de la República -que aprofitin el bagatge històric que ens precedeix.

4. Una crisi tan brutal com aquesta despullarà el funcionament de l'Estat i l'independentisme ha de ser rigorós, sense utilitzar una demagògia que li vagi en contra. Ja s'entreveu que el repartiment de fons europeus de "recuperació" aniran destinats a les grans empreses que utilitzen l'Estat i les contrapartides seran noves retallades. I nosaltres, sense capacitat de decisió sobre tot el que ens afectarà. Així doncs, cal que quedi clar que l'independentisme, des de l'acció de govern a la Generalitat fins al conjunt d'accions que dugui a terme en altres espais, és una alternativa a tot això. Enfrontar-se a l'Estat i els seus valedors per a defensar els drets socials, civils i polítics dels nostres ciutadans, o crear noves estructures de diàleg insitucional i social que superin l'esquema espanyol i incloguin sindicats republicans i l'economia social i solidària, per exemple.

Hi ha molta feina a fer i poc temps a malgastar en baralles estèrils, ens hi posem?